

СИЛАБУС

Назва курсу	Риторика
Мова викладання	українська
Викладач (-і)	І.О. Гаценко, доцент кафедри філософії і суспільних наук, к.філол.н., доцент
Профайл викладача (-ів)	
Контакти викладача	

1. Анотація курсу

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення сутності риторичної науки, основ класичної та сучасної риторики як науки про мисленнєво-мовленнєву діяльність, спрямовану на переконання, вплив, на досягнення цілей у процесі мовної комунікації.

Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Всього	У тому числі		
		Лек.	Прак.	С.р.
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Загальнотеоретичні основи ораторського мистецтва				
Тема 1. Історія світової риторики. Розвиток риторики в Україні: ідеали і реалії. Роль ораторського мистецтва у професійній діяльності	15	2	2	11
Тема 2. Взаємодія оратора та аудиторії. Зовнішня культура оратора	15	2	2	11
Разом за змістовим модулем 1	30	4	4	22
Змістовий модуль 2. Публічний виступ та підготовка до нього				
Тема 3. Підготовка до виступу та його основні етапи.	10	2	2	6
Тема 4. Техніка мовлення. Стратегія поведінки оратора	10	2	2	6
Тема 5. Елокуція та диспозиція. Методика підготовки тексту публічного виступу	10	2	2	6
Разом за змістовим модулем 2	30	6	6	18
Змістовий модуль 3. Принципи і засоби полеміки				
Тема 6. Психологія та культура мовного спілкування. Акція: виголошення промови	9	2	2	5
Тема 7. Діалогічна та конфронтаційна риторика (еристика)	9	2	2	5
Тема 8. Принципи і засоби полеміки. Політичне красномовство	12	2		10
Разом за змістовим модулем 3	30	6	4	20
Усього годин за дисципліну	90	16	14	60

2. Мета та цілі курсу

Основною метою вивчення риторики є ознайомлення ЗВО з основами знань класичної і сучасної риторики як науки про мисленнєво-мовленнєву

діяльність, розвиток здатності вільно орієнтуватися в мовно-риторичному середовищі, набуття вмінь та навичок аналізувати та продукувати риторичні тексти в різних жанрових топіках відповідно до мети, функціонального призначення й умов соціальних комунікативних практик.

Окрім того, вивчення риторики як квінтесенції духовної скарбниці людства покликане сприяти підвищенню загальної культури студентської молоді, розвиткові лідерських якостей особистості на основі формування її комунікативної компетентності.

Під час вивчення дисципліни ЗВО має набути або розширити загальні компетентності, передбаченні освітньою програмою.

КЗ 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

КЗ 3. Здатність професійно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

КЗ 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Риторика» є: формування у ЗВО цілісного системного уявлення про теоретичні засади та загальні закономірності розвитку риторики як теорії красномовства, основні тенденції розвитку культури вітчизняного красномовства; ознайомлення їх з головними способами мовного і невербального впливу на аудиторію, а також формування власного риторичного стилю на засадах гуманістичного риторичного ідеалу та комунікативної компетентності в основних жанрах красномовства.

3. Результати навчання

Під час вивчення дисципліни ЗВО має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (ПРН), передбаченні освітньою програмою.

ПРН1. Постійно вдосконалювати та застосовувати знання державної та іноземних мов з метою забезпечення ефективності професійної комунікації;

ПРН2. Планувати та організовувати власну професійну діяльність, обирати оптимальні методи та способи розв'язування складних спеціалізованих задач та практичних проблем у професійній діяльності, оцінювати їхню ефективність;

ПРН3. Використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для ефективного рішення спеціалізованих задач професійної діяльності;

ПРН4. Аналізувати, аргументувати, приймати рішення при розв'язанні складних спеціалізованих задач та практичних проблем у професійній діяльності, які характеризуються комплексністю та неповною визначеністю умов, відповідати за прийняті рішення;

ПРН5. Реалізовувати процеси постійної самоосвіти і професійної сертифікації, критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття у навчанні та професійній діяльності;

У результаті вивчення навчальної дисципліни ЗВО повинен:

знати:

- принципи ефективної комунікації та поняттєво-категоріальний каркас риторичної теорії;
- головні історичні етапи становлення класичної риторики та тенденції її подальшого розвитку;
- сучасну концепцію риторики (неориторика), яка пов'язана з формуванням свідомої світоглядної позиції та компонентним володінням предметом аргументації;
- алгоритм діяльності з підготовки теми виступу та виголошення промови в основних жанрах та рамкових топіках красномовства;
- техніку виразного публічного мовлення та основні прийоми словесної наочності;
- критерії оцінки промови;
- жанро-видову класифікацію красномовства;
- невербальні (паралінгвістичні) засоби ефективної комунікації.

вміти:

- вести розгорнутий монолог (лекцію) з фахової проблематики;
- фективну, конструктивну бесіду на будь-яку тему з кола зацікавлень культурної, високоосвіченої людини;
- володіти етичними принципами здійснення монологічного та діалогічного публічного мовлення;
- формувати індивідуальний образ оратора, власний ораторський стиль на засадах гуманістичного риторичного ідеалу;
- модулювати аудиторію та ефективно керувати нею під час публічного виступу;
- підготувати публічний виступ у головних жанрах красномовства;
- давати загально риторичну оцінку ефективності продукта мисленнєво-мовленнєвої діяльності;
- вдосконалювати техніку власного усного мовлення (дикцію, модулювання звучання голосу, інтонацію тощо);
- знаходити оптимальні засоби переконання відносно предмета мовлення та правильної аргументації ідеї, її обґрунтування та розташування.

4. Обсяг курсу. Зазначте загальку кількість кредитів, кількість занять та годин самостійної роботи

Вид заняття	Загальна к-сть годин
лекції	16
практичні	14
самостійна робота (контрольна робота)	60

5. Пререквізити. Вивчення дисципліни «Риторика» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів, які вивчались протягом бакалаврату та магістратури.

6. Система оцінювання та вимоги

Поточний контроль (оцінювання усних і письмових відповідей на практичних заняттях, тестування, підсумкова модульна контрольна робота)

здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті визначення рівня підготовки ЗВО з конкретної теми.

Оцінка поточної атестації (за кожний змістовий модуль) формується за 100-бальною шкалою як сума балів за практичні заняття. Поточна атестація вважається успішною у разі отримання ЗВО не менш як 60 балів. З метою підвищення оцінки можливе додаткове опитування ЗВО за його власним бажанням, що проводиться наприкінці кожного модуля.

Семестровий контроль проводиться в формі заліку. З дисципліни в кінці семестру ЗВО може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестра, і до 40% підсумкової оцінки – на заліку. Складання заліку є обов'язковим елементом підсумкового контролю знань для ЗВО, які претендують на оцінку «добре» або «відмінно». Якщо ЗВО виконав всі види робіт протягом семестру та набрав 60% підсумкової оцінки (тобто «задовільно»), то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати заліку. Повторне складання заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D		
60-65	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
0-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	

7. Політики курсу

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших ЗВО;
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань курсантів ЗВО.

8. Рекомендована література

Базова

1. Абрамович С.Д. та ін. Риторика загальна та судова. – К., 2002.
2. Абрамович С. Д. Риторика та гомілетика. — Чернівці, 1995.
3. Вандишев В.М. Риторика. Київ, 2018.

4. Спанатій Л.С. Риторика. Київ, 2016.
5. Єрмоленко С.Я. Нариси з української словесності. Стилїстика та культура мови. – К., 1999.

Додаткова

1. Билл Уизерс. Управление конфликтом. СПб., 2015.
2. Горелов И.Н. Умеете ли вы общаться? М., 2012.
3. Грехем Скотт Дж. Конфлікти: шляхи їхнього подолання. К., 2012.
4. Ішмуратов А.Т. Конфлікт і злагода. К., 2010
5. Коваль А.П. Ділове спілкування. К., 2017.
6. Колотілова Н.А. Риторика. К.,2010.
7. Комаров А.И. Эстетическая культура личности. К., 2012.
8. Краткий справочник по этикету. К. 2008.
9. Нечволод Л.І. Риторика. Харків, 2014.
10. Павлова Л.Г. Спор, дискуссія, полеміка. М., 2001.
11. Хоменко І.В. Еристика: мистецтво полеміки: Навч. посіб. К., 2001.
12. Шаликов В. П. Риторика. Минск, 2016

Інтернет-ресурси:

1. Національна бібліотека України імені І.В.Вернадського: www.nbuv.gov.ua
2. Національна парламентська бібліотека України: www.nplu.kiev.ua
3. Електронна бібліотека Інституту філософії РАН: ru.philosophy.kiev.ua
4. Електронна бібліотека підручників: www.ellib.ua
5. Електронна бібліотека підручників: www.pidruchniki.com.ua